

Dragoş-Florinel Marogel

MOŞ FANE - ULTIMUL DRUM

Dragoş-Florinel Marogel

Moş Fane

Ultimul drum

Cristian PlusArt

Malu Mare, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MAROGEL, DRAGOȘ-FLORINEL

Moș Fane : ultimul drum / Dragoș-Florinel Marogel. -

Malu Mare : Editura Cristian Plusart, 2026

ISBN 978-630-6803-10-1

821.135.1

Copyright © Editura Cristian PlusArt

Coperta: Cristian PlusArt cu suport AI

Editura Cristian PlusArt,

str. Gutuilor nr. 3,

207365, Malu Mare, Dolj, ROMANIA

Facebook: Cristian Plusart

e-mail: contact@cristianplusat.ro

tel.:+40.732.74051

*În memoria străbunicului meu, Ștefan Treanță Marogel,
pe care nu l-am cunoscut,
dar care, cumva, a găsit drumul până la mine.*

Plecarea

Toamna era pe sfârșite. Ploua mărunț, cu picături reci și grele. Apa curgea de pe streșinile negre și putrede, direct în inimă și-n suflet. Corbii dădeau târcoale pe deasupra casei lui Moș Fane, ce stătea pe prispă, cu gândul de parte, spre apus – acolo unde trebuia să ajungă.

Era o vreme de sfârșit de lume peste satul Dăbuleni. O toamnă târzie, în care cerul nu se mai sătura de atâta plâns; ploua parcă din totdeauna. Norii negri, mânați de un vânt tăios venit de departe, de la capătul lumii, păreau că se lovesc de coșurile caselor, care încă nu fumegau. Valea era scăldată de lacrimile vremii, iar casele se topeau încet de la atâta jale. Copacii își lepădaseră și cele din urmă frunze, iar crengile lor se încăpățâneau încă, sub amenințări de topoare, să arate infinitul.

Moș Fane stătea pe prispa casei.

— Moșule, zise fiu-său încercând să treacă, stai numai așa în calea mea și, după cum te văd cu chipul acesta, al tău, bătut de jale, de-aia plouă neîncetat.

Se dădu mai într-un colț, dar tot mai afară, în ploaie, încât simțea cum picăturile îi curg șiroaie pe obraji. Stătea

pe un scaun rotund, cu trei picioare, cioplit de el mai de mult, în tinerețe. Era aplecat de spate, de la bătrânețe și de la greutatea vorbelor fiului său, și parcă era tot mai aproape de pământ.

— Eu plec! zise Moș Fane, și rămase cu privirea fixă, ca a unei statui uitată de vremuri și de oameni, iar lacrimi nevăzute îi curgeau.

— E bine, așa da, însă așteaptă și dumneata să se facă vremea mai bună! îi răspunse batjocoritor fiu-său.

Moș Fane rămase pe prispa casei. Nu mai intra, nu mai putea nici să rămână. Era ca între două lumi, în care în niciuna dintre ele nu putea trăi. Vântul ud și rece îl pălmuia din toate părțile cu spic de ploaie, dar i se păreau niște palme mai blânde decât cele date de soartă.

Spre dimineață își luă inima în dinți și intră să-și mai vadă o dată nepoții; îi sărută încet pe obraji, aproape că nu-i atinse – dormeau liniștiți. Se uită la ei ca la niște rupturi din el, și o parte din suflet îi rămase acolo.

„Rămâneți cu bine”, le șopti el, cu sufletul de plumb.

Mai zăbovi ceva vreme, așteptând, că tot-tot l-o ține cineva de mână să nu plece. Dar nimic. În liniștea nopții nimeni nu-l opri. Când se uita la nepoți, parcă ar mai fi rămas, dar ei dormeau, erau în lumea lor, în visele lor de copii nevinovați. Dormeau și nu știau nimic, nu știau ce

zbatere era în bietul Moș Fane și nu-i săriră la picioare să-l oprească, cum făceau ei altădată.

Ieși din casă, deja pe jumătate mort.

Cerul se crăpa de ziuă când puse mâna tremurândă pe poarta de la drum. Se întoarse să-și mai vadă o dată curtea: lemnele la adăpost, pătulul plin cu porumb, păsările, câinele încolăcit în cușcă – toate își vedeau de ale lor și nu știau nimic.

— Patrocle, hai până la tata!

Câinele dădu puțin din coadă dar nu ieși.

„Nici câinii nu mai sunt ca odată, cum nici oamenii nu mai sunt oameni”, își spuse. Numai nukul pus de el cu mulți ani în urmă era cu crengile la pământ.

Ieși în drum.

Era duminică, zi de târg. Sătenii, îmbrăcați gros ca de iarnă și cu căciuli de miel pe cap, mergeau cu capul în pământ, abătuți de la atâtea gânduri. Duceau animale fel de fel la târg, că poate-or vinde și ei ceva. Le duceau cu lanțurile întinse, că ele se împotriveau, își simțeau sfârșitul aproape.

La poartă se întâlnește cu Marian Papaioagul.

— Să trăiești, Moș Fane! Unde pleci așa, de parcă nu te-ai mai întoarce?

— Poate, zise scurt Moș Fane. Tu?

Marian Papaiogul era un om înalt, cu buze subțiri, ochi mici și negri, adânciți în fundul capului, sprâncene mari, ca două aripi de corb peste frunte. Ținea după el un cal bătrân, legat cu un lanț cu zale mari și ruginite. Calul avea ochii ca niște adâncuri nesfârșite, în care puteai să cazi și dus erai. Avea coastele la vedere și se cam legăna când vântul fără milă bătea mai tare.

— Eu mă duc cu gloaba asta de cal la târg că de ceva vreme face degeaba umbră pământului. E bătrân și nu mai e bun de pus la căruță. Dacă îl dau și mai iau ceva pe el e bine; dacă nu, la întoarcere trec cu el pe vale, pe la câmp, și-l leg acolo de un pom – așa mă scapă lupii de o pagubă la casa mea.

— Mariene, zise scârbit Moș Fane, ăsta nu e calul care, de câte ori te îmbătai tu la câmp, el simțea și știa drumul acasă, împingea singur poarta la drum cu capul și intra cu căruța până la umbră, sub dud? Te trezeai spre seară, scoteai o ciatură de apă din fântână, beai tu și-i dai și lui!

— Ba da, dar acum nu mai...

Moș Fane se uita la cal și se uita ca-n oglindă.

Moș Fane știa în ce parte să meargă – spre apus. Să plece din Dăbuleni, să ia drumul Bechetului, apoi pe cel al Calafatului, și de acolo la azilul din satul Corlate. Se mai sprijini pentru o ultimă oară de gardul lui de lemn. Se uita

la ulucile înnegrite care încă stăteau drepte de atâția ani și parcă nici el nu era chiar așa pregătit de azil – știa ce-l așteaptă acolo – așa că se gândi s-o ia pe un drum mai ocolit. Pe jos până la Dunăre, de acolo să meargă până la Calafat, prin pădure, apoi sfârșitul la azil.

„Sunt totuși bătrân și slăbit”, își zise, „iarna se apropie și, dacă bunului Dumnezeu i se va face milă de mine, și dacă asta e soarta mea, mă va lăsa să mor în drum, până s-ajung la Corlate”.

Îi rămase în gând calul, cu sfârșitul care i se pregătea; voia să se arunce în adâncurile din ochii lui și să piară odată cu el.

Ulița se așternea prin fața casei ca o albie secată de râu. Își mai întoarse capul o dată din drum spre fereastra unde nepoții lui dormeau, iar chipul brăzdat de suferință i se umezi din pricina lacrimilor amare ce-l podidiră dintr-o dată. Apoi porni la drum.

Tălpile i se dezlipeau cu greutate de ulița satului, dar el mergea, adus de spate, cu privirea-n jos, aducându-și aminte de vremea când era copil, desculț, jucându-se prin aceeași țărână peste care pășea acum, la plecare. Umbra îi rămase agățată acolo, la fereastra casei lui și, când plecă, îi trase și sufletul din el.

Moș Fane mergea spre vale, lăsând în urmă drumul, oprindu-se uneori să se mai uite înapoi, spre satul lipsit de

culoare, de-a lungul căruia nimic nu era drept; casele se curbau și curgeau după cum unduia el, spre Dunăre.

Maria

Moș Fane trecu pe lângă o casă pusă mai afară din sat, spre vale. O știa. Trăia acolo o bătrână singură, pe care soarta o dăduse, cu ani în urmă, în mâinile unuia cu care făcuse trei copii. Unul îi murise de mic. Cu timpul fusese alungată și, găsind această căsuță de pe vale acoperită cu țipirig, de mult părăsită, s-a așezat în ea. Trăia așa, din mila Domnului. Casa asta amărâtă era mai albă decât altele; se albea de spaimă noapte de noapte, de la urletele lupilor care îi dădeau târcoale.

Povestea este și mai veche. Cu mult timp în urmă, pe când Maria era copil, a vrut să se ducă și ea la școală, dar părinții nu au lăsat-o – trebuia să stea acasă să aibă grijă de frații și surorile ei. Așa erau timpurile, nu toți copiii făceau școală. Sora ei mai mică a avut mai mult noroc. Când veneau copiii de vârsta ei de la școală, Maria se întrista tare. Erau îmbrăcați frumos și erau curați. Îi vedea când treceau cu ghiozdanele în spate pe uliță, pe la poarta ei. Ea era mereu cu treburile casei, cu gospodăria și, uneori, hainele i se mai murdăreau. Copiii, când o vedeau, râdeau și își băteau joc de ea. Atunci ea fugea în curte și, cu timpul,

nu a mai ieșit pe la poartă. Mai ieșea, dar doar așa, cu treburi, cu căruța.

Într-o zi, Oana, sora mai mica a Mariei, intră în curte cu ghiozdanul în spate; venea de la școala din sat. Veselie mare pe ea, că luase o notă bună. Se așeză puțin pe scaunul din prispa casei să-și tragă sufletul. Zâmbea triumfător. Lângă ea veni și Maria, care tocmai terminase de cărat niște fân, la cal. Când o văzu, se așeză și ea lângă vesela școlăriță. Îi plăcea să audă despre școală, deși o întrista. Când venea vorba de școală, Maria era numai ochi și urechi, deși era o poveste dulce-amară.

Prin ograda, ăl bătrân își vedea de ale lui; înjugase calul la căruță și se opri în fața lor.

— Oană, fata lui bunicu', gata, terminași școala? Hai, du-te de te odihnește, că de la atâta carte...

Maria, rușinată că ea nu știe carte, se făcu mică.

— Hai, Marițo!, așa îi spunea ăl bătrân și așa îi merse numele, sari în căruță, mergem să luăm niște lucernă pentru animalele astea.

După ce închise poarta de la drum, Marița se puse în spatele căruței. Pe drum veneau valuri-valuri de copii de la școală. Erau veseli și frumoși. Ea era tristă și îmbrăcată de mers la câmp. Unul mai răutăcios și mai îndesat bine, ca un sac plin cu boabe de porumb, o arătă cu degetul, și le zise ceva urâcios, colegilor lui.

Ea își puse palmele pe față s-o acopere și începu să plângă înghesuit.

— Lasă, Marișo, nu-ți face inimă rea, că nu trebuie să fie numai ingineri în țara asta; trebuie să mai fie și cineva la coada vacii, îi zise bătrânul.

Marișo nu își dorea chiar așa de mult, dar ar fi vrut să știe, măcar, să citească și să socotească. Seara venea, iar ea rămânea tot cu mâinile muncite.

Timpul a trecut, iar ea era deja, de mult, fată de măritat. Se măritase și Oana, sora ei mai mică. Se însurase și fratele ei și aduse, în casa părintească, pe una care nu prea găsea că mai este locul Marișei pe acolo. Se tot gândea cum să scape de ea – s-o mărite pe undeva.

Era unul prin vecini, mai tânăr, dar rămas și el neînșurat – unul a lu' Marogel. Țsta, până să-și dea seama, planurile erau făcute și era ca și înșurat.

Costică, fratele Marișei, își dăduse seama, și îi spusese, cu părere de rău:

— Marișo, tu să nu te măriți cu a lu' Marogel, auzi! Mai bine stai așa, fată bătrână, la noi pe bățătură toată viața!

Atunci Marișo tăcea, cum tăcea ea mai mereu. Lui Costică nu-i plăcea de a lu' Marogel, de Victor ăsta. Avuseră ei odată o gâlceavă și, de acolo, rămase el așa, cu părerea asta. Însă nevasta lui Costică și ăl bătrân, pândeau momentul mai bun s-o mărite pe Marișo – să cam scape de ea

– că de, vremea îi venise de mult și îi și trecuse. Și așa făcură!

Costică era cioban și, din când în când, îi venea rândul să stea la oi. Înainte să plece, se uită la nevastă-sa și laăl bătrân:

– Mă, voi țineți minte ce vă spun, voi să n-o dați pe Marița la ale Marogel!

– Eu îl știu pe Victor ăsta! Te știu și pe tine, Marițo! Treaba ta, să nu zici că nu ți-am spus!

– În lipsa mea, voi să n-o dați pe Marița la ale Marogel! zise iar, cu foc, Costică. Dar degeaba. Când se întoarse de la oi, Marița nu se mai vedea pe bătătura lui.

Costică știa el ce știa, pentru că, cu timpul, biata Marița se simți nevoită să plece de la Victor și așa ajunse în căsuța acoperită cu țipirig de la marginea satului.

Trăia cum putea, după voia Domnului. Mai creștea animale prin curte, dar veneau lupii mai mereu... Mai făcea și câte un descântec, la care se mai găsea.

Într-o zi, veni la ea la poartă Vergica ale Pană, cu nepoata de mână:

– Da' Marițooo! Fa, da' Marițo!

– Viu, viu! răspunse Marița cu un glas venit din mari depărtări.

Ieși din casă sfioasă. Lumina de afară o orbi, că puse mâna la ochi. Deschise cu grijă poarta, care stătea într-o parte, gata-gata să cadă.